

Milieubrief

st-denijs-westrem / afsnee

Lokale nieuwsbrief van W.M.W., Werkgroep voor Milieu en Verkeer, fv.
Verschijnt minstens tweemaal per jaar - jaargang 12 - december 2014 - nr 52

Beste lezer en lezeres ,

VISIE OP LANDBOUW IN en ROND GENT in 2030 en HOE DIT RUIMTELIJK EEN PLAATS GEVEN ?

De Vlaamse regering publiceerde in 2011 haar 'Strategisch Plan Korte Voedselketen' (ttz. men consumeert algemeen wat lokaal wordt geproduceerd) . Stad Gent werkte vervolgens aan een eigen strategisch plan 'Korte voedingsketen' en ontwikkelde daarrond al initiatieven omdat ze daartoe kansen ziet in Groot-Gent . Hierbij betreft zij uiteraard de Gentse landbouwer en tuinbouwer . Ze wil hen zelfs nieuwe kansen aanreiken . In dat plan en in het verhaal hierna zijn o.a. de diensten betrokken van Milieu, Economie, Stedebouw en Ruimtelijke Planning, zo ook van Groen . Bovendien wenst de Stad tevens het *Ruimtelijk Structuurplan Gent* (RSG) te wijzigen in '*Structuurvisie 2030 - Ruimte voor Gent*' waarbij de landbouwsector ook weer een belangrijke speler is in de aanpak van de Gentse ruimte .

Bij (actie)plannen moet men ook oog hebben voor de dynamiek waarin wij leven : onze maatschappij wijzigt zich permanent , stedebouw en gewoonten veranderen , de bevolking zou normaliter nog aangroeien (ook multicultureel) , de ruimte wordt schaars (en is kostbaar én kostelijk) omdat we er te kwistig mee omsprongen , open ruimten dienen maximaal beschermd , landbouwsystemen veranderen , landbouw en open ruimten staan onder grote druk , markten wijzigen zich , duurzame principes en ecotechnologie in de leefomgeving vragen te worden geïntegreerd , er is de globalisatie, enz. Met dat alles , als een geheel van aanleidingen, nam de Stad het initiatief om alvast in 2014 , o.a. vier workshops in te richten en sprak daarvoor het Instituut aan voor Landbouw en Visserij (I.L.V.O.) , het studiebureau Sumresearch (ex-Bureau Planning) en een Rotterdams team (ivm. landbouwonderzoek) . Dit alles , om vanuit landbouw, een realiteitsgebonden visie te formuleren en te bestuderen . Het I.L.V.O. trekt deze opdracht . Die heet : '*Visie op landbouw in de stedelijke omgeving van Gent in 2030 en de ruimtelijke vertaling ervan*' .

WMV , ook bezorgd over het lot van de open ruimten , vooral ten gevolge van de achteruitgang van de landbouwbedrijvigheid , wilde wel 's weten hoe die visie er zou uitzien en werkte in al die workshops eraan mee . WMV buigt zich immers al decennia over de ruimtelijke planning en over de stedebouw dus ook over wat zowel in als rond Afsnee en SDW staat te gebeuren op vlak van de ruimtelijke (her)-bestemmingen en invullingen . Concreet kan, nu na die workshops, nog maar weinig worden gezegd over die visie. Die aanpak nu gebeurt gestructureerd en wel met een analytische 1ste Fase (en dus met een bevraging bij belanghebbenden tijdens die 4 workshops na heel wat onderzoekswerk door voornoemde teams) . Vervolgens sleutelde men , in de 2de Fase, moeizaam aan een eerste visieformulering op de landbouw (zo reëel mogelijk) , concreet gericht op de binnenstad en op het overgangsgebied enerzijds , en op het Gentse buitengebied anderzijds (het ommeland) . Bij dat alles vallen de grenzen van het studiegebied samen met die van het Structuurplan van Groot-Gent , hoewel je met landbouw niet altijd kunt spreken van harde grenzen . Dat studiegebied werd in het RSG opgedeeld in negen deelgebieden , allen met hun eigen eigenschappen en opportuniteiten . Daarna is de 3de fase voorzien waarbij de visie wordt geconsolideerd , en vervolgens komt dan , wellicht na nog een forum, de 4de fase: die van de beleidsbeslissing omtrent het integreren van die inmiddels bijgeschaafde visie in het globaal ruimtelijk concept over Groot-Gent, anno 2030 . Doch weet bij dit alles dat het aantal land- en tuinbouwbedrijven fors afneemt . Dat daalde van nog 282 stuks in het jaar 2000 naar 154 in 2012 . In Groot-Gent gaat het om 3.309 ha landbouwareaal waarin veel grasland, maïs en veeteelt . Doch een kwart van dat areaal kent geen eigenlijk landbouwgebruik , 2.336 ha wel . Daarbij rekent men nog 973 ha buiten het agrarisch bestemmingsgebied , deels in woongebied , deels in havengebied, enz. Die zones voor één of andere vorm van land- of tuinbouw vrijhouden,

zal een probleem zijn . Nu al ziet men dat ruimten gaan naar volkstuinen, hoevertoerisme, de korte voedselketen, meervoudig ruimtegebruik, zorgboerderijen, enz. In sommige gevallen ziet men dat de transitie al op gang kwam, zij het moeizaam wegens de te complexe wetgeving en te veel regeltjes . Dit beknot vaak de creativiteit .

Landbouw wil men toch behouden en wel duurzaam, multifunctioneel en stadsgericht én ook klimaatneutraal in 2050, mits o.a. flexibel opgevat qua landgebruik . Hoger vernoemde visie zal in ieder deel van Groot-Gent wel wat variëren : zo is het Leie- en Kouterland niet te vergelijken met het land op de oostelijke kanaaloever of in de groenpolen rond Gent , omdat de landelijke typologie zo anders is met bv veeteelt, tuinbouw, akkerbouwbedrijven, e.d. en ook omdat de ruimtelijke ingebruikname zo onderling verschilt zoals gebouwgebonden landbouw versus grondgebonden landbouw , akkerbouw, eetbaar openbaar groen (eerder al voorgesteld voor de Vennewijk in SDW) , enz. Ook kan tussen bedrijven onderling nog heel wat tot stand komen , zoals het recupereren van geproduceerde warmte door een buurbedrijf, ook zijn afspraken denkbaar op vlak van energie, van collectief gebruik van machines en van compostmateriaal , zo ook van waterzuivering en waterwinning , enz. In stad kan in daartoe geschikte kelders anderzijds ook van alles worden gekweekt (zwammen, kruiden , enz.) en uiteraard in nieuwbouw zijn mogelijkheden vaak gemakkelijker integreerbaar . Op platte daken en bij zovele koeren in stad , is van alles mogelijk. Ook hier zijn in de stadsrand hospitatuinen denkbaar (dat zijn tuinen die niet meer kunnen worden onderhouden door de eigenaren of de huurders ; waar stedelingen zonder tuin en met groene vingers, zich graag aanmelden en waar wordt samengewerkt met afspraken). Er zijn ook de 'vertical farms' (opbouw van teelten in de hoogte , typisch voor city farming in dichtbebouwde steden) en zovele andere wereldwijd al uitgeteste initiatieven. Zoals gezegd , zullen stadsreglementen al gauw en alweer moeten worden herzien wil creativiteit kansen krijgen . Ook dient hier de definitie te worden herzien van 'de lokale markt' . Veel draait uiteindelijk ook rond opbrengst , in geval van publiekgerichte productie . We zouden dus naar een landbouwexploitatie evolueren die niet langer meer enkel of overwegend in handen is van landbouwers . Zoals al gesteld is er de belangrijke vraag : Tot hoever zijn de resterende boeren bereid te gaan? Kan het telen van verse productenteelt in combinatie met horeca ? Hoever kan de synergie gaan tussen landbouw en natuur , idem tussen landbouw en flexibiliteit ? Wat met landbouw en multifunctionaliteit ? GLB (Gemeenschappelijk landbouwbeleid) vergt meer teelten . Weet ook dat boeren vaak anders denken , maar ze hebben amper vat op de markt . Het Gentse beleid moet concluderen .

Eerste besluiten na 4 workshops in 2014 :

** 'Landbouw' in een visie 2030 van het ruimtelijke gebruik in Groot-Gent , is bijzonder complex en divers . Het formuleren van een visie vanuit de landbouw hangt ook af van de mate waarin de betrokken administraties met mekaar omgaan . ** In de workshops (eerst ivm. de binnenstad + de stadsrand, nadien ivm. het Gentse ommeland) kwamen enkele suggesties naar voor vooral van mensen die al nauw betrokken zijn bij stadslandbouw en dus spraken met kennis van zaken . Doch, vervalt men niet al te gauw in *wishfull thinking* ? Want op het nog af te leggen parcours (alvast tot 2030) zijn heel wat zware hindernissen te overwinnen : a/ de acteurs op 't terrein (hoever passen boeren hun gewoonten aan?) ; b/ er zijn de (te) hoge grondprijzen(waar blijft het grondprijzenbeleid?); c/ vooral juridische aspecten spelen mee : bv. Stedebouwkundige verdichting en ruilverkavelingen realiseer je niet zo maar ; d/ er is de eindconsument die zo veeleisend is (d.i. een echt basisprobleem want die zou méér naar de boer moeten gaan) en e/ er is de enorm versnipperde eigendomssituatie (wat potenties in ons land erg beperkt voor ingrepen, investeringen, ontwikkelingen, enz. op een zekere (productie-) schaal) . ** Niet-boeren laten zich steeds meer in met eigen (gezonde en verse) ecoteelten van allerlei producten, waardoor meer volkstuinen nodig zijn (Ook als hobby is dit in ontwikkeling door meer vrije tijd en oa. door werkloosheid en immigratie). ** Deze sector evolueert nu echt ook naar een sociaal gebeuren (w.o. hobby, recreatie, therapie, tijdverdrijf, enz.) .

Op dat alles komt WMV zeker nog terug . De lezer(es) wordt terloops verwezen naar *Milieubrief* n° 41 en 42 om meer te vernemen over *stadslandbouw* of juister : *het stadstuinieren* .

Mededelingen

WMV-vergaderingen : Alg.Vergadering op **ma. 19 jan.** 20u (zaaltje bij café In het gemeentehuis, SDW) / **Ma. 16 maart** in SDW / **Ma 18 mei** in SDW / Onderhoud **Duddegembosje** : Za. 25 april, 10u Duddegemstraatje in SDW / Natuurwandeling: op Za 9 mei / Allicht op Za 30 mei: Bezoek aan ecologisch aangepakte tuinen (zie latere info).